

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

60-2

100 Státní archeologický ústav 100 let moderní archeologie v českých zemích

BRNO 2019

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 60
Volume 60

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Lumír Poláček

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce
Cover Photography

Litovel, Masarykova ulice. Keramická plastika koníčka (obr. 67, str. 282).
Litovel, Masarykova Street. Ceramic sculpture of a horse (Fig. 67, Pg. 282).

Adresa redakce
Address

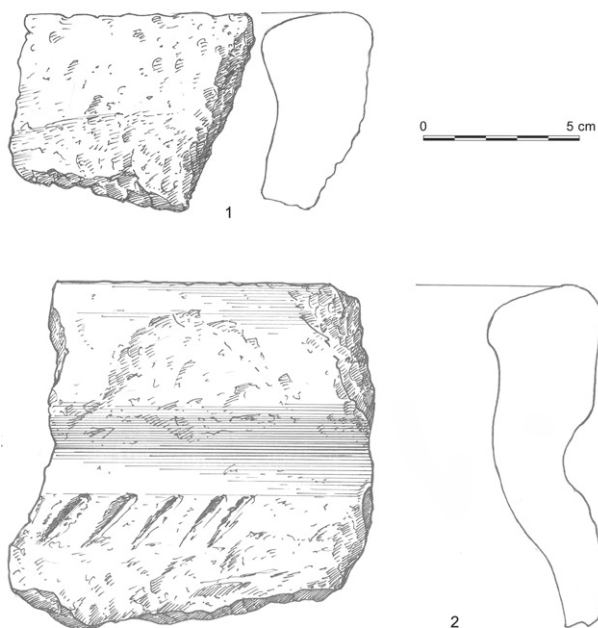
Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2019
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2019 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Obr. 42. Dukovany, Hřebec. Okraje zásobnic rámcově datovatelných do 12. století. Kresba Lubomíra Dvořáková.

Abb. 42. Dukovany, Hřebec. Ränder der Vorratsgefäße aus dem 12. Jahrhundert. Zeichnung Lubomíra Dvořáková.

HLUBOKÉ DVORY (OKR. BRNO-VENKOV)

Trmačov. Středověk. Hrad. Zjišťovací výzkum.

Lokalizace: GPS – 49.3763528N, 16.5126450E

Na základě upozornění Davida Chaloupky, že ve zdívu dochované části věže na zřícenině hradu Trmačov je detektorový signál barevného kovu, bylo dne 15. 11. 2018 za přítomnosti J. Ungera, J. Velka a D. Chaloupky s manželkou provedeno vyjmutí detekovaného barevného kovu. Jednalo se o slítek plochého olova o průměru až 20 mm, který byl ve výšce 1,5 m pod pěticentimetrovou vrstvou malty ve vnější zdi věže. Další slítek nepravidelného tvaru o maximální délce 37 mm, byl nalezen při povrchovém průzkumu v areálu hradu.

Oba zlomky byly předány k spektrální analýze na energiově disperzním XRF spektrometru Elvax Pro, v bezkalibračním módu.

olovený slítek malta		olovený slítek povrchový průzkum	
Prvek	obsah (m/m %)	Prvek	obsah (m/m %)
Pb	96,5	Pb	96,3
Tl	1,82	Tl	1,77
Bi	1,23	Bi	1,28
Ir	0,47	Ir	0,56
Sb	< 0.023	Sb	0,11

Vzhledem k výsledkům lze konstatovat, že složení obou vzorků je prakticky totožné a nelze touto technikou zjistit žádné signifikantní rozdíly ve složení.

Vzhledem k tomu, že je vyloučeno dodatečné vložení slítku olova do zdiva, pak se olovo do zdiva dostalo při stavbě věže kolem roku 1300. Z tohoto důvodu se jedná o datovaný artefakt nastolující otázku významu. Jen stěží si lze představit, že by se slítek do zdiva dostal jinak než v souvislosti s nějakými magickými praktikami.

Nálezy spolu s dalšími artefakty nalezenými při povrchovém průzkumu byly předány do Muzea Brněnska.

Karel Novotný, Josef Unger

Resumé

Hluboké Dvory (Bez. Brno-venkov), Trmačov. Mittelalter. Burg. Geländebegehung, Fund eines Bleifragments in der Turmmauer.

HLUČÍN (OKR. OPAVA)

Propojení ulic Hrnčířské a Školní, parc. č. 306/2, 308, 317/2, 319/3. Novověk. Město. Záchraný výzkum.

V srpnu 2018 se uskutečnil v Hlučíně drobný záchraný archeologický výzkum (akce NPÚ ÚOP v Ostravě č. 61/18) při výstavbě komunikace nově propojující ulici Hrnčířskou a Školní. Jedná se o prostor vně původního středověkého města, ale v těsném sousedství hradebního pásu. O opevnění Hlučina se dochovaly vedle stojících relikvů pouze skromné zmlínky. Tvoří ho kamenná hradba se dvěma branami, doplněná 13 půlkruhovými baštami a příkopem. Vznikla pravděpodobně v 30. letech 16. století (Wanderburg 1991). Hrnčířská ulice kopírovala v severovýchodní části města průběh hradebního příkopu, který byl v místě zřejmě nejpozději v průběhu 2. poloviny 17. století zasypán a rozparcelován. Jak napovídá název ulice, soustředila se zde hrnčířská výroba, jejíž doklady (střepiště, hrnčířská pec) byly zachyceny na parcelách podél jižní strany ulice, přibližně 50 m od referovaného místa (Langr 2009, Marethová 2017).

Zkoumaná plocha mírně klesá od severu (ulice Školní) k jihu (ulice Hrnčířská). U ústí do ulice Hrnčířské se jedná o úzký průjezd mezi dvěma domy, dál prostor původně sloužil jako zahrady. Zatímco v severní části bylo zjištěno pouze písčité geologické podloží, směrem k ulici Hrnčířské se nacházely zahrazené objekty. Vedle studny a jímky recentního stáří, které souvisely s rodinnými domy v jejich těsné blízkosti, bylo zachyceno šest objektů, většinou jam